CCE RR
UN-REVISED

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು – 560 003

KARNATAKA SECONDARY EDUCATION EXAMINATION BOARD, MALLESWARAM, BANGALORE – 560 003

ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆ, ಮಾರ್ಚ್ / ಏಪ್ರಿಲ್, 2018

S. S. L. C. EXAMINATION, MARCH / APRIL, 2018

ಮಾದರಿ ಉತ್ತರಗಳು

MODEL ANSWERS

ದಿನಾಂಕ : 23. 03. 2018] ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **16-S**

Date : 23. 03. 2018] **CODE NO. : 16-S**

ವಿಷಯ : ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ — ಸಂಸ್ಕೃತ

Subject : First Language — SANSKRIT

प्रथम भाषा – संस्कृतम्

(ಹೊಸ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ / New Syllabus)

(ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಶಾಲಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / Regular Repeater)

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 100

[Max. Marks : 100

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	भाग - "A"	
	(गद्य-पद्य-पूरकपाठाः)	
	(62 अङ्काः)	
I.	एकवाक्येन उत्तरं लिखत –	11 × 1 = 11
1.	विज्ञानप्रदर्शिनी कया आयोजिता ?	
	उत्तरम् : विज्ञानप्रदर्शिनी संस्कृतभारत्या आयोजिता ।	1
2.	संस्कृतसाहित्ये ज्ञानपीठप्रशस्तिपुरस्कृतः कः ?	
	उत्तरम् : संस्कृतसाहित्ये ज्ञानपीठप्रशस्तिपुरस्कृतः डा० सत्यव्रतशास्त्रिमहोदयः ।	1
3.	इन्द्रः वज्रायुधेन कं जघान ?	
	उत्तरम् : इन्द्रः वज्रायुधेन वृत्रं जघान ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
4.	'राधेयः' इति विश्रुतः कः ?	
	उत्तरम् : 'राधेयः' इति विश्रुतः कर्णः ।	1
5.	मोक्षस्य प्राप्तिः केन भवति ?	
	उत्तरम् : मोक्षस्य प्राप्तिः आत्मतत्त्वज्ञानेन भवति ।	1
6.	भारतमाता कैः पूजिता ?	
	उत्तरम् : भारतमाता राजराजैः पूजिता ।	1
7.	केसरी कुत्र राज्यं पालयति स्म ?	
	उत्तरम् : केसरी सुमेरुपर्वते राज्यं पालयति स्म ।	1
8.	वारिमुचः कीदृशं जलं पिबन्ति ?	
	उत्तरम् : वारिमुचः क्षारं जलं पिबन्ति ।	1
9.	उप्तं बीजं केन विना निष्फलं भवति ?	
	उत्तरम् : उप्तं बीजं क्षेत्रेण विना निष्फलं भवति ।	1
10.	ध्रुवस्य पितुः नाम किम् ?	
	उत्तरम् : ध्रुवस्य पितुः नाम उत्तानपादः इति ।	1
11.	द्यूतक्रीडायां के पराजिताः ?	
	उत्तरम् : द्यूतक्रीडायां पाण्डवाः पराजिताः ।	1
II.	चतुर्थपदं लिखत –	4 × 1 = 4
12.	वाग्भटः – अष्टाङ्गसङ्ग्रहः, चरकः – ....।	
	उत्तरम् : चरकसंहिता ।	1
13.	हास्यम् – हासः, करुणः – .... ।	
	उत्तरम् : शोकः ।	1
14.	रमारमणः – विष्णुः, दाक्षायणीरमणः – .... ।	
	उत्तरम् : शिवः ।	1
15.	नित्यस्नानेन – श्रीपुष्ट्यारोग्यवर्धनम्, आदित्यनमस्कारेण – .... ।	
	उत्तरम् : दीर्घायुः, बलं, तेजः ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
III.	लघूत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत —	4 × 2 = 8
16.	अशरीरिणी वाणी का ?	
	उत्तरम् : साधु वत्स, जगन्नाथ साधु । हे जगन्मय, त्वं स्वयम् ईश्वरसम्बन्धि श्रेष्ठं तेजोरूपं स्वयमेव अवलोकय इति अशरीरिणी वाणी अभवत् ।	2
17.	सूर्यस्य विषये तैत्तिरीये किं लिखितमस्ति ?	
	उत्तरम् : ''मित्रो दाधार पृथिवीमुतद्याम् मित्रः कृष्टीः ।'' ''सूर्यः'' भूमिं खगोलक्षेत्रं च धरति । आकाशकायेषु सूर्यः एव आकर्षणीयः शक्तिस्वरूपः च अस्ति । तस्य अनुग्रहेणैव इदं विश्वमस्ति । सर्वोऽपि जीवराशिः सूर्यादेव बलं ओजश्च प्राप्नोति इति तैत्तिरीये सूर्यस्य विषये लिखितमस्ति ।	2
18.	डा० सत्यव्रतशास्त्रिमहोदयः कदा कुत्र अजायत ?	
	उत्तरम् : डा० सत्यव्रतशास्त्रिमहोदयः क्रि०श० १९३० तमे वर्षे सप्टेम्बर् मासस्य एकोनत्रिंशत्तमे दिनाङ्के लाहोर् नगरे अजायत ।	2
19.	दैवपुरुषकारयोः विषये भीष्मेण किम् उक्तम् ?	
	अथवा	2
	मानवः निर्वेदं कथम् आप्नोति ? ततः सः किं कुरुते ?	
	उत्तरम् : यथा संस्कृतं क्षेत्रं विना उप्तं बीजं निष्फलं भवति तथा दैवं विना केवलेन पुरुषकारेण कार्यं न सिद्ध्यति । दैवपुरुषकारौ द्वावपि आवश्यकौ इति भीष्मः वदति ।	2
	अथवा	
	मानवः अतृप्तः भूत्वा ज्ञानचक्षुषा निर्वेदम् आदत्ते । ततः सः प्रज्ञाचक्षुः भूत्वा कामे, रसे, गन्धे न रज्यते । वैराग्यम् आदत्ते । मोक्षं लभते ।	
IV.	श्लोकतात्पर्यं लिखत —	2 × 2 = 4
20.	ईशावास्यमिदं सर्वं यत्किञ्च जगत्यां जगत् । तेन त्यक्तेन भुञ्जीथाः मा गृधः कस्यस्विद्धनम् ।।	
	अथवा	
	यस्तु सर्वाणि भूतानि आत्मन्येवानुपश्यति । सर्वभूतेषु चात्मानं ततो न विजगुप्सते ।।	
	उत्तरम् : ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'उपनिषद्वचनम्' ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಚರಾಚರ ವಸ್ತುಗಳೂ ಭಗವಂತನಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಯಾರೊಬ್ಬರ ಸಂಪತ್ತಿಗೂ ಆಸೆಪಡಬಾರದು.	2
	ಅಥವಾ	
	ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'उपनिषद्वचनम्' ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಚರಾಚರಾದಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣುವವನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲೂ ತನ್ನನ್ನೇ ಕಾಣುವವನು ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಲೂ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
21.	यत्र कुत्र वा वयं समग्रभारते स्थिता भाषयापि धर्मतश्च भिन्नमार्गमाश्रिताः । आदितश्च मध्यतस्तथान्ततश्च भारता भारतीयभावनेति वृद्धिमेतु भारते ।।	
	उत्तरम् : ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು 'भारतीयभावनाः' ಎಂಬ ಪದ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಾವು ಸಮಗ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಆದಿ, ಮಧ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಭಾರತೀಯರೇ ಆಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯವಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ಕವಿಯು ಆಶಿಸುತ್ತಾನೆ.	2
V.	कव्योः देश-काल-कृतीनां विषये लिखत —	2 × 3 = 6
22.	विद्वान् हेच्०वि० नागराजराव् ।	
	उत्तरम् : कविः : विद्वान् हेच्०वि० नागराजराव् देशः : मैसूरुनगरम् । कालः : क्रि०श० 1942 तमे वर्षे जननम् कृतयः : (1) भल्लटशतकम् (2) अन्यापदेशशतकम् (3) सूक्तिद्विशती प्रशस्तयः : केन्द्र साहित्य अकाडेमि प्रशस्तिः, राष्ट्रपतिपुरस्कारः ।	3
23.	भरतमुनिः ।	
	उत्तरम् : कविः : भरतमुनिः देशः : देशविषये किमपि न ज्ञायते कालः : क्रि०पू० द्वितीयशतकम् कृतिः : नाट्यशास्त्रम् ।	3

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
VI.	यथानिर्देशम् उत्तरं लिखत —	3 × 3 = 9
24.	सः महर्षिः धर्मात्मा उदारश्च ।	
	कः पाठः ? कः अवदत् ? धर्मात्मा कः ?	
	उत्तरम् : 'त्यागधनः' इति पाठः ।	1
	ब्रह्मदेवः अवदत् ।	1
	धर्मात्मा दधीचिः ।	1
25.	भगवन्, किमिच्छसि ? किमहं ददानि ?	
	कः पाठः ? कः अवदत् ? कम् अवदत् ?	
	अथवा	
	सागर इव तिष्ठतु ते यशः ।	
	कः पाठः ? कः अवदत् ? कस्य यशः ?	
	उत्तरम् : 'दानशूरः' इति पाठः ।	1
	कर्णः अवदत् ।	1
	शक्रम् अवदत् ।	1
	अथवा	
	'दानशूरः' इति पाठः ।	1
	शक्रः अवदत् ।	1
	कर्णस्य यशः ।	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
26.	रसे गन्धे न रज्यते ।	
	कः पाठः ? कः अवदत् ? कः न रज्यते ?	
	उत्तरम् : 'भीष्मोक्तयः' इति पाठः ।	1
	भीष्मः अवदत् ।	1
	प्रज्ञाचक्षुः न रज्यते ।	1
VII.	दशवाक्यैः उत्तरम् –	3 × 4 = 12
27.	'नगाधिराज' इति पाठे अमरनाथगुहाविषये का पुराणकथा अस्ति ? सङ्गृह्य लिखत ।	
	उत्तरम् :	
	'नगाधिराजः' ಎಂಬ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಮರನಾಥ ಗುಹೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪುರಾಣ ಕಥೆ – ಒಮ್ಮೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ಶಂಕರನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು. "ನಾನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲೂ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಮುಪ್ಪು–ಸಾವುಗಳಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀನಾದರೋ ಅನಾದಿ, ಅನಂತ ನನಗೆ ಮಾತ್ರವೇಕೆ ಈ ಜನ್ಮದೋಷ ? ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವೇನು ?" ಎಂದಳು. ಬಹಳ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದಾಗ ಶಂಕರನು ಅಮರತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಂದು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ತನ್ಮಧ್ಯೆ ಪಾರ್ವತಿಯು ನಿದ್ರೆ ಹೋದಳು. ಆದರೆ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಎರಡು ಬಿಳಿಪಾರಿವಾಳಗಳು ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದವು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಶಿವನು ಅವುಗಳನ್ನು ಸುಡಲು ಮುಂದಾದನು. ಆ ಪಾರಿವಾಳಗಳು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದವು. "ನಿನ್ನ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗಬಾರದು, ಆದುದರಿಂದ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಮ್ಮ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ನಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ದರ್ಶನ ಸದಾ ಆಗುತ್ತಿರಲಿ." ಆಗ ಶಾಂತನಾದ ಶಿವನು "ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಇಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗುವೆವು. ಆಗ ಇಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಹಿಮಲಿಂಗದ ದರ್ಶನದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪಗಳೂ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತವೆ" ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಪಾರ್ವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.	4

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
28.	धारानगरस्य राजा मुञ्जः भोजं किमर्थं मारयितुं यतते ? **अथवा** वत्सराजः भोजं कथं रक्षति ? विवृणुत । **उत्तरम् :** ಧಾರಾನಗರದ ರಾಜನಾದ ಸಿಂಧುಲನಿಗೆ ಅವನ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದ. ಅವನೇ ಭೋಜ. ಭೋಜನಿಗೆ 5 ವರ್ಷವಾದಾಗ ತನ್ನ ಮುಪ್ಪನ್ನು ತಿಳಿದ ಸಿಂಧುಲನು, ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಮುಂಜನು ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಮಗ ಭೋಜನು ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವನು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಹೀಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ನಾನು ಸೋದರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀಡದೆ ಮಗನಿಗೆ ನೀಡಿದರೆ, ಮುಂಜನು ರಾಜ್ಯದಾಸೆಯಿಂದ ವಿಷ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಭೋಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನು. ಆಗ ಕೊಟ್ಟ ರಾಜ್ಯವೂ ವ್ಯರ್ಥ, ಪುತ್ರಹಾನಿ, ವಂಶಚ್ಛೇದಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಭೋಜನನ್ನು ಮುಂಜನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಮುಂಜನು ಭೋಜನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದನು. ಸಿಂಧುಲನ ಮರಣದ ಬಳಿಕ ದೈವಜ್ಞರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಭೋಜನ ಜನ್ಮಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿ, ಅವರು "55 ವರ್ಷ, 7 ತಿಂಗಳು ಹಾಗೂ 3 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಗೌಡದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಭೋಜನು ಆಳುವನು" ಎಂದರು. ಹಾಗಾದರೆ ತಾನು ಬದುಕಿಯೂ ಸತ್ತಂತೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಮುಂಜನು ಭೋಜನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ***ಅಥವಾ*** ಸಿಂಧುಲನ ಮರಣದ ಬಳಿಕ ಮುಂಜನು ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ದೈವಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಜಾತಕವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವರು "55 ವರ್ಷ, 7 ತಿಂಗಳು ಹಾಗೂ 3 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಗೌಡದೇಶದವರೆಗಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಭೋಜನು ಆಳುವನು" ಎಂದರು. ಹೀಗಾದರೆ ತಾನು ಬದುಕಿಯೂ ಸತ್ತಂತೆ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಮುಂಜನು ವತ್ಸರಾಜನನ್ನು ಕರೆದು ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭೋಜನನ್ನು ಕೊಂದು ತಲೆಯನ್ನು ತರಲು ಹೇಳಿದನು. ವತ್ಸರಾಜನು ಅಂತೆಯೇ ಆ ಕಾಡಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಮುಂಜನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಭೋಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಭೋಜನು ರಕ್ತದಿಂದ ಎಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಶ್ಲೋಕವೊಂದನ್ನು ಬರೆದು, ಮುಂಜನಿಗೆ ನೀಡುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ವತ್ಸರಾಜನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಭೋಜನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ರಹಸ್ಯವಾದ ನೆಲಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ಭೋಜನ ಕೃತ್ರಿಮವಾದ ತಲೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮುಂಜನಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮುಂಜನಿಗೂ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾದಾಗ ಕಪಾಲಿಕನ ಸಹಾಯದಿಂದಲೆಂಬಂತೆ ಭೋಜನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು.	4

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
29.	'मारुतेः महिमा' इति पाठे निरूपितं मारुतेः बाल्यजीवनं विवृणुत । **उत्तरम् :** 'मारुतेः महिमा' ಪಾಠದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾರುತಿಯ ಬಾಲ್ಯಜೀವನ – ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ ಸುಮೇರು ಎಂಬ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ 'ಕೇಸರಿ' ಎಂಬ ರಾಜನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಪತ್ನಿಯೇ ಅಂಜನಾದೇವಿ. ಇವಳಿಗೆ ವಾಯುದೇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಉತ್ತಮನಾದ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಆ ಮಾರುತಿಯು ಭತ್ತದ ಅಗ್ರಭಾಗದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಅಂಜನಾದೇವಿಯು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತರಲು ದಟ್ಟ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದಳು. ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಮತ್ತು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲಿದ ಮಾರುತಿಯು ಶರವಣದಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನಂತೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗತಾನೇ ಉದಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಕೆಂಪು ದಾಸವಾಳದಂತೆ ಇದ್ದ, ಬಾಲಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹಣ್ಣೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಹಿಡಿಯಲು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದನು. ಆಗ ಸೂರ್ಯನು "ಇವನು ಏನೂ ಅರಿಯದ ಶಿಶು, ಅಲ್ಲದೆ ಇವನಿಂದ ರಾಮಕಾರ್ಯವು ಆಗಲಿದೆ" ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸುಡಲಿಲ್ಲ. ಅಂದು ಪರ್ವದಿನ. ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಂದ ರಾಹುವು ಮಾರುತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಾಹುವೆಂದು ತಿಳಿದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ. ಇಂದ್ರನೂ ಐರಾವತವನ್ನೇರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮಾರುತಿಯಾದರೋ ಐರಾವತವನ್ನು ನೋಡಿ ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಹಣ್ಣೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅದರೆಡೆಗೆ ಹಾರಿದ. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಬೀಸಿದಾಗ ಅದು ತಾಗಿ ಮಾರುತಿಯು ಯಾವುದೋ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಎಡದವಡೆಯು ಮುರಿಯಿತು. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಅವನಿಗೆ 'ಹನುಮಂತ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ನೀಡಿ, ಇವನು ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದಲೂ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡಲಾರ ಎಂದು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.	4
VIII.	श्लोकं पूरयत –	1 × 4 = 4
30.	न चोरहार्यं ....। .... सर्वधनप्रधानम् ।। **उत्तरम् :** न चोरहार्यं न च राजहार्यम् न भ्रातृभाज्यं न च भारकारि । व्यये कृते वर्धत एव नित्यम् विद्या धनं सर्वधनप्रधानम् ।।	4

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
IX.	अनुच्छेदप्रश्नानाम् उत्तराणि —	4 × 1 = 4
31.	डा० राधाकृष्णन् महाभागः क्रि०श० 1888 तमे वर्षे अजायत । आन्ध्रप्रदेशस्य चित्तूरुमण्डले विद्यमानः तिरुत्तणिग्रामः तस्य जन्मस्थानम् । अस्य पिता सर्वपल्ली वीरस्वामी । माता सीतम्मा । तस्य प्राथमिकविद्याभ्यासः तिरुत्तणिग्रामे अभवत् । सः भारतीयविद्यया संस्कृत्या च प्रभावितः आसीत् । विद्याभ्याससमये गुरुजनाः तं 'मेधावी छात्रः' इति प्रशंसन्ति स्म । सः दर्शनशास्त्रैः विशेषरूपेण आकृष्टः । अध्ययनानन्तरं सः स्वस्य अध्यापकवृत्तिं मद्रासनगरे प्रारभत । क्रि०श० 1918 तमे वर्षे एषः मैसूरुविश्वविद्यालये दर्शनशास्त्रस्य प्राध्यापकः अभवत् । क्रि०श० 1962 तमे वर्षे भारतस्य द्वितीयः राष्ट्राध्यक्षः बभूव । तस्य इच्छानुसारेण आदर्शशिक्षकस्य अस्य जन्मदिनम् अधुना 'शिक्षकदिनोत्सवः' इति आचर्यते ।	
	i) राधाकृष्णन् महाभागः कदा अजायत ?	
	ii) राधाकृष्णन् महाभागस्य प्राथमिकविद्याभ्यासः कुत्र अभवत् ?	
	iii) विद्याभ्याससमये गुरुजनाः तं किमिति प्रशंसन्ति स्म ?	
	iv) भारतस्य द्वितीयः राष्ट्राध्यक्षः कः ?	
	उत्तरम् :	
	i) राधाकृष्णन् महाभागः क्रि०श० 1888 तमे वर्षे अजायत ।	1
	ii) राधाकृष्णन् महाभागस्य प्राथमिकविद्याभ्यासः तिरुत्तणिग्रामे अभवत् ।	1
	iii) विद्याभ्याससमये गुरुजनाः तं 'मेधावी छात्रः' इति प्रशंसन्ति स्म ।	1
	iv) भारतस्य द्वितीयः राष्ट्राध्यक्षः डा० राधाकृष्णन् महाभागः ।	1
	भागः - B **(व्याकरणविभागः)** **(22 अङ्काः)**	
X.	समुचितम् उत्तरम् —	10 × 1 = 10
32.	दशरथपुत्रः – अत्र एषः समासः वर्तते —	
	उत्तरम् : (B) तत्पुरुषः	1
33.	धेनुर्धावति – अत्र विसर्गस्थाने एषः आदेशः वर्तते —	
	उत्तरम् : (A) रेफादेशः	1

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
34.	गुरवे – अत्र एषा विभक्तिः वर्तते –	
	उत्तरम् : (D) चतुर्थी	1
35.	विधेयः – अस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् इदं भवति	
	उत्तरम् : (C) विधेया	1
36.	अत्र समूहेतरपदम् इदं भवति –	
	उत्तरम् : (B) प्रतिवर्षम्	1
37.	वर्तन्ते – अत्र एषः लकारः वर्तते –	
	उत्तरम् : (A) लट्	1
38.	द्वेषः – अस्य विरुद्धार्थकपदम् इदं भवति –	
	उत्तरम् : (C) प्रीतिः	1
39.	एतदुपरि – अत्र सन्धिविभजने रूपम् इदं भवति –	
	उत्तरम् : (B) एतत् + उपरि	1
40.	ओजः – अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति –	
	उत्तरम् : (A) कान्तिः	1
41.	एषु व्याकरणशुद्धं वाक्यम् इदं भवति –	
	उत्तरम् : (B) वीराय युद्धं रोचते ।	1
42.	वाक्ये विद्यमानं कृदन्तपदं चित्वा प्रत्ययस्य नाम लिखत –	2 × 1 = 2
	a) सुधा पाठं पठित्वा लिखति ।	
	b) छात्रः शालां गतवान् ।	
	उत्तरम् :	
	a) पठित्वा → त्वा प्रत्ययः ।	
	b) गतवान् → तवत् प्रत्ययः ।	
43.	प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत –	2 × 1 = 2
	a) बालकः धावति ।	
	b) मया जलं पीतम् ।	
	उत्तरम् :	
	a) बालकेन धाव्यते ।	
	b) अहं जलं पीतवान् ।	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
44.	रेखाङ्कितपदम् अवलम्ब्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत –	2 × 1 = 2
	a) सिंहः <u>वने</u> वसति ।	
	b) <u>शल्यकर्णौ</u> रथारोहणं कुरुतः ।	
	उत्तरम् :	
	a) सिंहः कुत्र वसति ?	
	b) कौ रथारोहणं कुरुतः ?	
XI.	अलङ्कारस्य विवरणम् –	3
45	सैन्धवमानय ।	
	उत्तरम् :	
	उदाहरणम् : सैन्धवमानय	1
	अलङ्कारस्य नाम : श्लेषः	1
	लक्षणम् : अनेकार्थशब्दविन्यासः श्लेषः ।	
	समन्वयः : अत्र 'सैन्धवम्' इति पदस्य 'अश्वः' तथा 'लवणम्' इति अर्थद्वयं वर्तते ।	1
XII.	प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दोनाम लिखत –	3
46.	स्वयं न खादन्ति फलानि वृक्षाः ।	
	उत्तरम् :	1
	ज | त | ज | गुरु, गुरु U – U | – – U | U – U | – – स्वयं न | खादन्ति | फलानि | वृक्षाः ।	1
	छन्दोनाम : उपेन्द्रवज्रा	
	अक्षराणि : 11	1
	गणाः : ज – त – ज – गुरु – गुरु ।	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	भागः - C **(रचनाविभागः)** **(16 अङ्काः)**	
XIII.	संस्कृतभाषया अनुवादः –	3
47.	ಮಾನವನು ಪ್ರತಿದಿನ ವ್ಯಾಯಾಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಆರೋಗ್ಯವು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಮಾನವನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. Man should exercise everyday. His health improves as a result of this. A healthy man attains happiness in his life. **उत्तरम् :** मानवः प्रतिदिनं व्यायामं कुर्यात् । एतेन तस्य आरोग्यं वर्धते । आरोग्यवान् मानवः जीवने सन्तोषं लभते ।	
XIV.	कर्णाटकभाषया, आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत –	3
48.	भारतदेशः कृषिप्रधानः देशः वर्तते । परन्तु अद्य तरुणाः कृषिकार्ये अनासक्ताः सन्ति । अतः कृषिक्षेत्रे प्रगतिः नैव दृश्यते । **उत्तरम् :** ಭಾರತ ದೇಶವು ಕೃಷಿಪ್ರಧಾನವಾದ ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು ತರುಣರು ಕೃಷಿಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿರಹಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಯು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.	
XV.	पत्रलेखनम् –	5
49.	दिनद्वयं विरामं प्रार्थ्य वर्गोपाध्यायं प्रति विरामपत्रं लिखत । **अथवा** पुस्तकप्रेषणाय आवेदनपत्रं लिखत ।	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	उत्तरम् :	
	सकाशात्,	
	अशोकः/अनिता, दशमकक्ष्या, भारतीप्रौढशाला, मैसूरू ।	
	सविधे,	
	मान्याः वर्गोपाध्यायाः, भारतीप्रौढशाला, मैसूरू ।	
	मान्याः,	1
	विषयः – विरामप्रार्थना	
	अस्माकं गृहे श्वः मम अग्रजस्य विवाहमहोत्सवः प्रचलिष्यति । अतः श्वः आरभ्य दिनद्वयं यावत् शालाम् आगन्तुं न प्रभविष्यामि । कृपया दिनद्वयस्य (23 – 04 – 2018 तः 24 – 04 – 2018 पर्यन्तम्) कृते विरामं प्रयच्छन्तु इति सविनयं प्रार्थये।	3
	वन्दनानि,	
	दिनाङ्कः 22 – 04 – 2018 भवदीयः विधेयः/विधेया स्थानम् : मैसूरू छात्रः/छात्रा अशोकः/अनिता	1
	अथवा	

प्रश्न संख्या	उत्तराणि	अङ्क विभजनम्
	सकाशात्,	
	अशोकः/अनिता,	
	गृहसङ्ख्या - 530	1
	प्रथमः मुख्यमार्गः,	
	जयनगरम्,	
	मैसूरू - 570 004.	
	सविधे,	
	मान्यव्यवस्थापकः,	
	भारतीप्रकाशनम्,	
	हासननगरम् ।	3
	मान्याः,	
	विषयः — पुस्तकार्थम् आवेदनम्	
	भवत्प्रकाशितस्य 'ज्ञानप्रभा' इति पुस्तकस्य आवश्यकता मम अस्ति । कृपया यथाशीघ्रम् एकं पुस्तकं प्रेषयत इति प्रार्थये ।	1
	धन्यवादाः,	
	दिनाङ्कः 23 – 03 – 2018 भवतः विश्वासी/विश्वासिनी	
	स्थानम् : मैसूरू अशोकः/अनिता	
	पत्रसङ्केतः	

सकाशात्,	सविधे,
....	....
....	....
....	....
पिन् [ ]	पिन् [ ]

प्रश्न संख्या	उत्तराणि		अङ्क विभजनम्
XVI.	प्रबन्धलेखनम् –		5
50.	एकं विषयम् अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत –		
	i) भारतीयविज्ञानम्		
	ii) समाचारपत्रम्		
	iii) स्वतन्त्रदिनम् ।		
	उत्तरम् :		
	विषयप्रस्तावना	1	
	विषयविवरणम्	3	
	उपसंहारः ।	1	